

UITGAVE VAN DE FOLKLOREVERENIGING

DE „WURF”

ZANDVOORT

OPGERICHT 1 FEBRUARI 1948

FOLKLOREVERENIGING
„DE WURF" ZANDVOORT-OPGERICHT 1 FEBRUARI 1948

Verenigingsorgaan van de folklorever. "De Wurf"
Redactie : Secr. van "De Wurf", Brederodestraat 60,
tel : 15068
Technische redactie : Jb. Paap, v. Lennepweg 14/I,
tel : 15967
Losse nummers à f.1,- bij de Redactie verkrijgbaar.
EERSTE JAARGANG Nr.4-Dec. 1982

Afscheid van 1982

Opnieuw ging een jaar voorbij,waarin onze vereniging op tal van manieren "acte de présence" gaf,waar het ging om de representatie van ons dorp.Ook de folklore kwam ruimschoots aan haar trek en in goede samenwerking met andere verenigingen hebben wij het publiek mogen tonen,dat het een goede zaak is om de oude klederdracht- ook in deze tijd-nog met ere te dragen.

Wij mogen 1982 overzien als een jaar, waarin het mogelijk werd door gezamenlijke inspanning een e i g e n blad -de Wurf- uit te geven,waarin,naast voorlichting, ook de historie van ons dorp een ruime plaats kreeg toebedeeld.

De uitgave werd mede mogelijk gemaakt door onze adverteerders,waarvoor een hartelijk dankwoord! Wij hopen ook het volgende jaar weer op deze hoognodige steun te mogen rekenen.

Een byzonder woord van dank past hierbij ook aan Foto-litho D r o m m e l,die de uitgave op voortreffelijke wijze technisch ondersteunde.

Juist door een g e z a m e n l ij k e inspanning is véél te bereiken en dat moch-

ten we tot onze vreugde constateren.

Ik maak van deze gelegenheid tevens gebruik om alle leden, donateurs en vrienden van de Wurf van harte te danken voor hun inzet, medewerking en sympathie.

Moge 1983 voor de Wurf opnieuw een goed en vruchtbaar verenigingsjaar zijn!

J.Hollander,
Vice-voorzitter.

Het vergaan van het barkschip „Sint Nicolaas"

Het was in de late avond van nieuwjaarsdag 1880 dat het houten Engelse driemast barkschip "St.Nicolaas" strande ten zuiden van Zandvoort, ongeveer nabij strandpaal 70.
Het schip werd gevoerd door kapitein James Whithey, kwam van New York en was bestemd voor Rotterdam.
Het was geladen met petroleum in vaten.
Het schip gaf noodseinen d.m.v. een op het dek geplaatste brandende teerton.
Om elf uur 's avonds stak de roei reddingsboot van Zandvoort in zee ten einde te trachten de opvarende van het in nood verkeerende schip te redden. Het schip was zwaar beladen en zat ver uit de wal. Het was regenachtig weer, donker en er stond een sterke stroom, dus de bemanning van de roeireddingboot had een zware tocht voor de boeg.
Tegen 7 uur in de morgen kwam de reddingsboot tot grote opluchting van de wachtenden op het strand terug.
De tocht was niet voor niets geweeest, want ze brachten de 18 opvarenden, waaronder de vrouw van de kapitein, veilig aan wal.
De bemanning was gered, maar het schip lag er nog

steeds en in de avond van de tweede januari begon het schip te branden en dat de zeer brandbare lading aan het vuur gretig voedsel gaf, is begrijpelijk.
Vat na vat vloog met een doffe knal in brand, zodat het niet lang duurde of het schip was veranderd in een brandende toorts. De petroleum die uit de vaten stroomden, dreef brandend op zee, richting kust. Doordat de lading verbrande, werd de diepgang van het schip minder en raakte los.
Het schip dreef naar de kust en bleef op de derde bank steken. De brand werd geblust doordat het zeewater door het grotendeels verbrande schip stroomde.
De brand was vermoedelijk ontstaan doordat de brandende teerton, die werd gebruikt voor de noodseinen, niet is gedoofd toen de opvarenden van het schip gingen.
In Zandvoort sprak men niet van de stranding van de "St.Nikolaas" maar van de "Petroliman"
Na enige tijd ging door Zandvoort het versje:
Op de eerste Januari is het schip gestrand,
Op de tweede januari stond het schip in brand,
En de derde Januari lagen de tonnen op het strand.

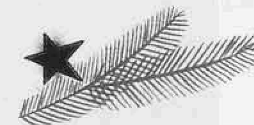
Tot op de huidige dag is de "olieman" bij laag water nog steeds zichtbaar.

Verenigingsnieuws

De Klederdrachten manifestatie vond op 31 juli 1982 plaats, op het zon overgoten Gasthuisplein. In de vroege ochtenduren kwamen onze eerste gasten reeds naar Zandvoort, waar de koffie al gereed stond.

Velen wilden eerst even een kijkje nemen aan 't strand, daar maakte menig folkloristisch voetje kennis met 't zand en de zee.

In de ochtend was de bouwploeg bezig met het in elkaar zetten van het podium,voor het middag gebeuren, met het daaraan verbonden loopplankier. Na enig puzzelen is dit gelukt. Mogelijk komt er nog eens een vast podium op ' Gasthuisplein, in de hoek bij het Hofje.

Om half twee precies start de schouw met een uitgelezen gezelschap van Klederdrachten uit Nederland. Opmerkelijk was 't aantal kinderen, die aan de Schouw meewerkten.
Ondanks de hitte bleef de publieke belangstelling

en konden wij om half vijf tevreden 't slot aankondigen, de gasten en kijkers nog veel zon en water plezier toe te wensen en tot volgend jaar.

Op 6,7,8,en 9 Augustus werd een bezoek gebracht aan Zwitserland, waar we medewerking verleenden aan het 11e Seeländisches Jodlertreffen in LYSS. Na een voorspoedige reis werden we ontvangen door de leden van onze zustervereniging in LYSS,de inwendige mens werd versterkt en na kennismaking met onze gastvrouw of man vertrokken we naar onze slaapadressen.
Zaterdagmorgen werd de stad THUN bezocht en via het EMMENTHAL weer terug naar LYSS.
S,avonds een optreden met de diverse andere groepen in een grote ijssporthal voor zo,n 1500 bezoekers.
Door ons werden voor de pauze een aantal volksdansen en erna een klederdrachtenschouw voor het voetlicht gebracht, waarmee we door het publiek met een hartelijk applaus werden beloond.
Na een geslaagde avond waarbij tevens het door ons meegebrachtte herinneringscadeau werd overhandigd(een door de heer A.Boekestijn gebouwde garnalenkotter,welke zeer in de smaak viel) werd in de kleine uurtjes ons slaapadres op gezocht.
Zondag was voor ons een vrije dag. Men kon het optreden van een van de vele jodelgroepen bezoeken of een wandeling in de omgeving van LYSS maken. Alles uiteraard in ons Zandvoortskostuum. Maandag ging het weer huiswaards en na een gezellig diner in Limburg kwamen we weer behouden in Zandvoort aan en konden terugzien op een in alle opzichten zeer geslaagde reis.

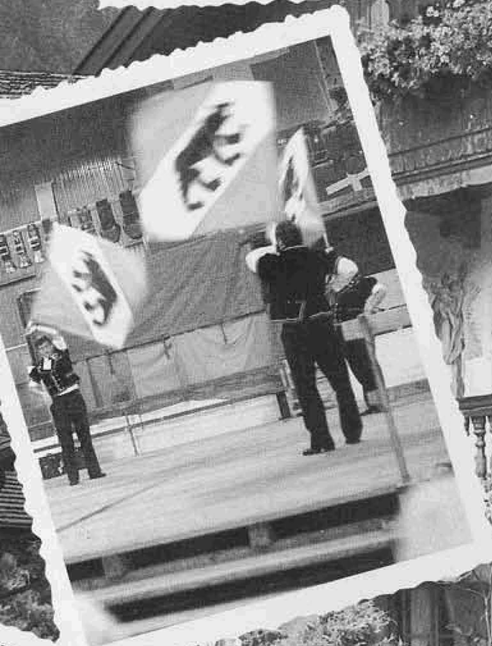
Op de volgende pagina,s treft u een kleine fotografische impressie aan van het gebeuren.

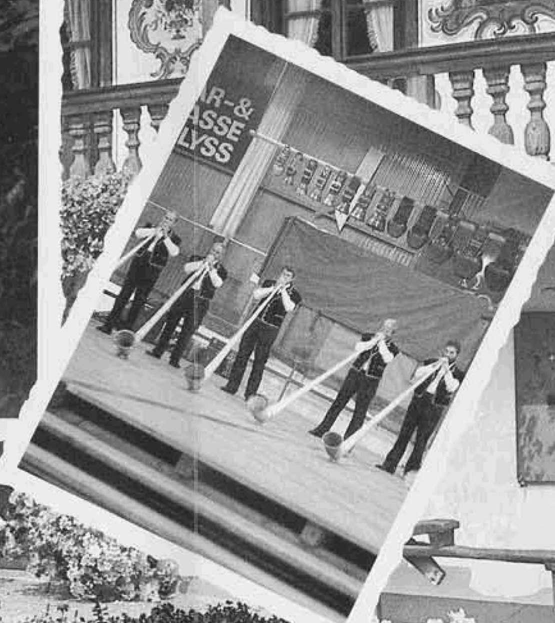

SPAR-&
LEIHKASSE
LYSS

PAR-&
KASSE
LYSS

SPAR-&
LEIHKASSE
LYSS

LEIHKASSE
LYSS

Zaterdag 4 sept.'82.
Ter gelegenheid van het 25 jarig bestaan van de Federatie Folklore groepen in distrikt-West was er gelegenheid voor de leden à f.35,-- om deze dag mee te herdenken.
Er waren ongeveer I50 deelnemers, waarvan I2 uit Zandvoort.
Om I4.00uur werden we met koffie ontvangen in het Hoogheemraadgebouw, gevolgd door een uitgebreide uiteenzetting door 'n Hoofdbestuurslid van het Hoogheemraadschap over de werking van polders en wat er allemaal bij komt om een goede en zuivere waterstand te kunnen handhaven.
Om I6.00uur was er gelegenheid om de benen even te strekken tijdens 'n wandeling, in groepjes onderleing van een gids, door Edam. Met o.a. een bezoek aan de Grote Kerk.
Om I8.00uur werden we in hotel Spaander te Volendam verwacht voor 'n borreltje gevolgd door 'n etentje met muziek.

Dit soort bijeenkomsten is vooral belangrijk en gezellig door de kontakten met de anderen groepen uit ons distrikt. Je kunt vernemen wat anderen zoal organiseren en op welke financieële basis, om zodoende misschien op een idee voor je eigen groep te komen.

Op I6 sept.j.l. is de dansgroep opgetreden in Huize Margriet te Haarlem t.g.v. het 25jaar in dit tehuis wonen van Mevr.Bijster.
Na 'n boeketje bloemen aan de feesteling te hebben overhandigd, starten wij met ons dansprogramma. Dit mocht niet te lang duren want de bewoners zaten al te popelen om mee te doen.
Het werd 'n zeer geslaagde avond, waar de bewoners erg van hebben genoten en wij komplimenten kregen van het bestuur van de stichting voor gehandicapten, voor datgene dat wij met deze mensen wisten te bereiken.

N.B.
Het bestuur van "De Wurf" heeft besloten Huize Margriet te Haarlem als enige te adopteren d.w.z. daar I keer per jaar pro deo op te treden.

Vrijdag I2 nov.vertrokken we in de stromende regen naar restaurant AMVO in Volendam om op te treden op de feestavond van de "Creba"(credietbank) waar ongeveer 200 mensen verwacht werden, er waren er echter ongeveer 60 gekomen.
Om negen uur was ons eerste optreden dat ongeveer drie kwartier duurde en waarbij we zo als vaak gebruikelijk het publiek mee lieten doen, hierna volgde voor "De Wurf" een pauze van I½ uur, en voor het publiek gelegenheid om te dansen op de muziek van een bandje.
Om elf uur waren wij weer aan de beurt met de schouw, deze werd op verzoek van de leiding sterk ingekort, daar men in tijd nood kwam.
Na een bedankje, in de vorm van een bos bloemen, keerden we om ongeveer half twaalf huiswaarts.

Ondertussen zijn de dansrepetities weer in volle gang, om de I4 dagen op dinsdagavond, onderleiding van de danslerares, Carla Boersma.
Ook de toneelrepetities zijn weer begonnen, op Woensdagavond.
In repetities is het stuk "Mooie Marietje" naar gegevens van Mevr.Jongsma-Schuiten.
De regie is dit jaar in handen van Mevr.Ali Bol.

De Zandvoortse klederdracht II

Na in de voorgaande uitgave gestopt te zijn bij de onderkleding der mannen, komen nu de voeten aan de beurt.
Zwarte sokken, want zij werden niet zo gauw zichtbaar vuil, beschermde met schoenen, lederen laarzen of klompen (holle blokken) de voeten tegen kou of nattigheid. Terwijl men op 't strand veelal barrevoets liep, dat je benen slijten is niet erg dat kostte niks.

De hoofden werden bedekt door diversen soorten van hoofddeksels. Hoge hoeden (hoge zijje of kachelpijp), bontmutsen (krol) of bontpetten met gladde klep, dubbel geslagen zijkanten die bij felle koude over de oren konden worden getrokken, na eerst een koord dat boven de klep zat te hebben losgemaakt.

Bepaalde type bolhoed met zeer smalle rand en een hoge bol, welke niet zuiver rond was.
Dit model werd altijd gedragen door Jan Kerkman beter bekend als Jan Broer.
Wollen slaap- of zeemansmutsen en de lederen zuidwester en petten van Ottemans zijde met glanzende klep.

Na I9oo kwamen vooral petten en hoeden naar de heersende mode in zwang, brede randen en platte ronde modellen.
Boven-beschreven modellen ziet men op de foto's in nr.3 van augustus '82.

Na I890 moet 't boezee 't veld ruimen voor de colbertpakken met vest en overhemd of zeemans-trui van blauwe wol met ronde hals, waarin een vetertje in de rand als sluiting dienst doet.
Dat colbertpak, kortweg pak genoemd, meestal een voor de zondag en een opknapperspak voor in de weekwas meestal zwart van kleur.
Tegen de koude een jekker of bonkertje van

zwart laken of duffel gemaakt, afgezet met fluwelen kraag en revers.
Mijn oom Piet Schaap de kruidenier, de Laars, vertelde mij dat in zijn jeugd,rond I895, ouwe Jan Weber (De Kalf) 's zondags naar de kerk ging met hoge hoed op en wit geschuurde klompen en de familiebijbel onder zijn arm.

De nachtkleding die men vroeger droeg waren witte slappmuts met een pompoen daar aan, 'n lang wit nachthemd al of niet afgezet met een gehaakt rood randje, en witte gebreiden katoenen bedsokken tot net even onder de knie, soms meet rood randje.
Veelal waren deze kousen per paar van een nummer voorzien met de initialen van de maakster.
Deze nummers, waarschijnlijk I t/m I2, om de paren sokken bij elkaar te houden als onderdeel van een uitzet, welke meestal, als 't betaald kon worden, uit 6 of I2 paar sokken of veelvouden daarvan bestond.

Beroepen waren vroeger vaak zichtbaar aan de kleding zoals;
Schilders - lange witte kielen, loodgieters - manchesterpakken, smeden - lederen voorschoten, zeeman - zuidwester en lederen hoos, schelpenvisser- blauwe kiel met stiksels (hekse steek) vaak rode zakdoek om de nek.

De blauwe boerenkiel met klein staand kraagje werd veel gedragen in 't werk. (de laatste Boudje Duivenvoorden, Diewertje)

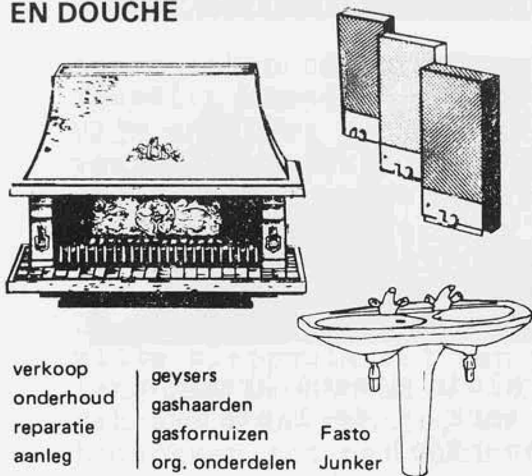
Tot nu toe was er over de mannensieraden niet veel meer bekend dan een of twee gouden oorringetjes, vaak met een klein werke er in.
Deze oorringen deden bij de vissers en zeelieden dienst als herkenningsteken, bij eventueel verdrinken, om door de familie geidentificeerd te worden.
Meestal zilveren horloges met bijbehorende ketting en haak met paardenkop of een dwarsstaafje, gebruikt om de ketting vast te zetten in 't knoopsgat.
Een horlogesleutel of een boekje met foto's van ouders of vrouw, hingen als extra versiering op de buik.

Op oude foto's zijn wel te zien 2 stel zilveren Zeeuwse knopen aan de manchet van 't rood of blauw baaien hemd.Foto van echtpaat Koper, grootouders van mevr. L.Visser-Koper.

Keelknopen is een algemene zeemansdracht, ik heb nog geen originele uit Zandvoort gezien, waarschijnlijk wel gedragen. Mocht er onder de lezers iemand zijn, die mij hiervan meer kan vertellen, graag even een berichtje, om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen over de Zandvoortse kleding.

B.Gansner.

SANITAIR VOOR BADKAMER EN DOUCHE

verkoop	geysers
onderhoud	gashaarden
reparatie	gasfornuizen Fasto
aanleg	org. onderdelen Junker

werkplaats/toonzaal schelpenplein 12
2042 HJ Zandvoort aan Zee

SMEDERIJ *Gansner* & CO

brederodestraat 60, 2042 BH Zandvoort aan Zee
Tel. 02507-12518 -13612 - 15068

VOOR EEN ONBEZORGDE VAKANTIE

REISBUREAU *KERKMAN*

VAKANTIEREIZEN
SPORTREIZEN
ZAKENREIZEN
DAGTOCHTEN

V L I E G R E I Z E N

REISBUREAU **Kerkman**

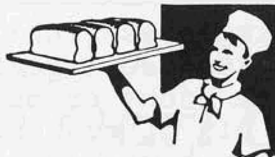
Grote Krocht 18 - Tel. 126 00 - 125 60

Voor al uw

vers brood en

heerlijk gebak

naar

BROOD- EN BANKETBAKKERIJ

J. v.d. WERFF

GASTHUISPLEIN 1 TELEFOON 12139

Aug. v.d. Mije

Marisstraat 13a - Zandvoort,
telefoon 15186

SCHILDERS- EN AFWERKINGSBEDRIJF

BINNEN- en
BUITENSCHILDERWERK
BEHANG en GLASWERK

Nu ook het adres voor uw
WONINGSTOFFERING

KAMERBREED TAPIJT - NOVLON - TREDFORD

etc.

DESGEWENST VAKKUNDIG GELEGD
VITRAGES en OVERGORDIJNEN
WANDBESPANNINGEN

